

21/18

Uitspraak van het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen.

Het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen, hierna te noemen het College, heeft het volgende overwogen en beslist ten aanzien van de bij brief van 25 mei 2021 door A en B, hierna te noemen klagers, ingediende klacht tegen drs. C, hierna te noemen verweerster, lid van het Nederlands Instituut van Psychologen, en ingeschreven in het NIP-register kinder- en jeugdpsycholoog NIP.

I Het verloop van de procedure

Het College heeft kennis genomen van:

- het klaagschrift met bijlagen d.d. 25 mei 2021;
- het verweerschrift met bijlagen d.d. 13 juli 2021;
- de nagekomen productie van klagers ingestuurd per mail van 1 september 2021;
- de pleitnotitie van klagers ter zitting overgelegd door mr. M. Kramer.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden ter zitting van het College van 8 september 2021, waarbij klagers en verweerster aanwezig waren. Klagers werden bijgestaan door mr. Kramer voornoemd, advocaat te Amsterdam. Verweerster werd bijgestaan door drs. I, gezondheidszorgpsycholoog en werkzaam bij W.

II De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden kan van het volgende worden uitgegaan.

- a. D, geboren in 2017, is de zoon van E (moeder) en F (vader). Zij hebben beiden het ouderlijk gezag over hem.
- b. Klagers zijn de pleegouders van D. Kort na zijn geboorte is D met instemming van moeder bij de pleegouders geplaatst.
- c. D is op 22 februari 2018 door de rechtbank X (hierna de rechtbank) onder toezicht gesteld van Y (hierna de Gecertificeerde Instelling (GI)) voor de duur van een jaar. Tevens werd een machtiging tot uithuisplaatsing in een voorziening voor pleegzorg door de rechter verleend.
- d. De samenwerking tussen klagers als pleegouders en vader was verstoord. Evenmin was er een goede samenwerking tussen vader en de GI.
- e. Verweerster is als kinder- en jeugdpsycholoog NIP werkzaam als gerechtelijk deskundige voor psychologische onderzoeken van gerechtshoven en rechtbanken.
- f. Bij beschikking van 15 februari 2019 (niet overgelegd aan het College) heeft de rechtbank op het verzoek verlenging ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing beslist dat D in een traject van ongeveer vier maanden bij vader zal worden geplaatst. Tegen deze beslissing is door klagers en de GI spoedappel ingesteld.
- g. In hoger beroep heeft het Gerechtshof 's-Hertogenbosch bij beschikking van 11 juli 2019 (evenmin overgelegd) aan verweerster als deskundige opdracht gegeven een onderzoek te verrichten naar het perspectief van D en daarvan een rapport op te stellen (hierna te noemen het rapport). Hiertoe zijn door het hof negen door verweerster te beantwoorden vragen geformuleerd. Deze vragen worden als hier herhaald en ingelast beschouwd.
- h. Verweerster heeft op grond van haar benoeming door het hof eind juli 2019 contact opgenomen met vader om met hem een kennismakingsgesprek te voeren. Vader heeft haar

- toen gezegd dat de pleegouders al bekend zijn met haar vanwege een eerder door verweerster verricht onderzoek naar een ander pleegkind bij hen in het gezin.
- i. Verweerster heeft hierover contact opgenomen met het hof dat in een brief op 3 oktober 2019 heeft laten weten geen objectieve redenen te zien om te twijfelen aan de onpartijdigheid van verweerster.
 - j. Na wat vertraging heeft op 6 december 2019 het kennismakingsgesprek tussen verweerster en vader (die daarbij werd bijgestaan door een hulpverlener) alsnog plaatsgevonden. Ook is door verweerster met moeder gesproken.
 - k. Beide ouders hebben zich vervolgens akkoord verklaard met het te verrichten onderzoek door verweerster.
 - l. Verweerster heeft vervolgens gesproken met vader en andere informanten. Daarnaast zijn bij de hulpverlening betrokken personen geraadpleegd.
 - m. Vanwege de aanstaande bevalling van de pleegmoeder heeft het onderzoek bij de pleegouders vanaf 17 januari 2020 plaatsgevonden.
 - n. Vervolgens heeft ook psychologisch onderzoek van D plaatsgevonden en zijn contactmomenten tussen D en vader en D en de pleegouders door verweerster geobserveerd.
 - o. Op 18 februari 2020 heeft verweerster het concept-rapport met vader en een hulpverlener besproken. Vader heeft op 24 februari 2020 ingestemd met het rapport.
 - p. Op 25 februari 2020 heeft verweerster het rapport met de pleegouders en een begeleider van Z besproken. De pleegouders waren verdrietig en geschokt dat verweerster in het rapport (naar de kern genomen) een geleidelijk traject naar plaatsing bij vader adviseert.
 - q. Op 26 februari 2020 heeft verweerster een e-mail aan klagers gestuurd met de mededeling dat zij een bij die mail gevoegde aanvulling bij vraag 9 wil doen in het rapport en dat klagers hun reactie op het rapport rechtstreeks aan het hof kenbaar kunnen maken.
 - r. Op 26 februari 2020 heeft verweerster tevens het rapport uitgebracht aan het hof. Dit rapport wordt als hier herhaald en ingelast beschouwd.
 - s. Op 28 februari 2020 heeft klager aan verweerster via e-mail laten weten dat de pleegouders van mening zijn dat het rapport nog niet vastgesteld kan worden en dat zij daarom hun reactie aan verweerster in plaats van aan het hof sturen.
 - t. Verweerster heeft hierop bij e-mail van 29 februari 2020 gereageerd door te stellen dat de bevindingen in het rapport alleen worden besproken met de betrokken ouder en dat vervolgens het rapport aan het hof wordt gestuurd waar alle overige belanghebbenden (zoals de pleegouders) hun visie op het rapport kunnen geven.
 - u. Op 18 maart 2020 heeft G, GZ-psycholoog en Senior Gedragsdeskundige werkzaam bij de GI, een schriftelijke reactie op het rapport van verweerster opgesteld. Hierin staat vermeld dat de opzet van het onderzoek van verweerster te eenzijdig is om tot een goede afweging betreffende de verblijfplaats van D te komen.
 - v. Bij schriftelijke reactie op het rapport aan de rechtbank van 23 maart 2020 heeft de pleegzorgbegeleider te kennen gegeven het advies niet in het belang van D te vinden.
 - w. Op 25 mei 2020 heeft mw. dr. H verbonden aan V op verzoek van de pleegouders de rapportage van verweerster beoordeeld. Zij beoordeelt de rapportage van verweerster als onzorgvuldig.
 - x. De rechtbank heeft bij beschikking van 21 juli 2020 aan verweerster aanvullende vragen bij de rapportage gesteld afkomstig van de Raad voor de Kinderbescherming naar aanleiding van een op 18 juni 2020 plaatsgevonden hebbende mondelinge behandeling.
 - y. Verweerster heeft hierop bij brief van 21 september 2020 bij aanvullende rapportage op gereageerd. Deze brief wordt als hier herhaald en ingelast beschouwd.
 - z. Inmiddels is door de rechtbank beslist dat het perspectief van D bij de pleegouders ligt. Daarnaast is er een ruimere omgangsregeling met vader gekomen.

III Het standpunt van klagers en de klacht

De klacht houdt in, zakelijk weergegeven, dat verweerster - werkzaam als onderzoekster - in strijd met de Beroepscode heeft gehandeld om de volgende redenen.

1. Zij was onvoldoende onafhankelijk en had de opdracht daarom direct terug moeten geven;
2. Zij heeft haar advies niet geverifieerd op haalbaarheid bij de pleegouders;
3. Het door verweerster verrichte onderzoek was onder de maat. Zo heeft er geen psychologisch onderzoek van vader plaatsgevonden (I), lopen feiten en meningen door elkaar (II), is het rapport niet evenwichtig (III), worden diverse onderzoeksvragen niet beantwoord (IV), is de hechtingstheorie niet goed toegepast (V) en heeft niet D maar de vader centraal gestaan in het onderzoek (VI);
4. Betrokken professionals hebben zich in de zitting van 18 juni 2020 kritisch uitgelaten over het onderzoek maar verweerster heeft haar advies niet bijgesteld.

Klagers stellen hiertoe dat zij het door verweerster gedane onderzoek ver beneden de maat vinden, terwijl de gevolgen van een dergelijk advies ingrijpend kunnen zijn omdat daarvan afhangt welke partij voor de rechter gelijk krijgt. Verweerster heeft niet blijk gegeven van enige zelfreflectie. Een onderzoeker moet volgens klagers - anders dan verweerster heeft gedaan - verre blijven van een 'gun-factor', moet onafhankelijk rapporteren en het belang van het kind centraal stellen.

IV Het standpunt van verweerster

Verweerster heeft de klacht gemotiveerd betwist. Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht zal daarop in het onderstaande nader worden ingegaan.

V De overwegingen van het College

V.1 Bij de tuchtrechtelijke toetsing van professioneel handelen gaat het er niet om of dat handelen beter had gekund, maar om het beantwoorden van de vraag of de psycholoog de zorgvuldigheid heeft betracht die van een redelijk handelend en redelijk bekwaam psycholoog kan worden verwacht door te handelen naar de Beroepscode.

V.2 Volgens vaste jurisprudentie moet rapportage als door verweerster uitgebracht voldoen aan een aantal criteria. Deze criteria zijn inmiddels vastgelegd in de Beroepscode 2015, te weten in artikel 97. Dit artikel luidt als volgt:

De psycholoog beperkt zich in rapportages tot het vermelden van die gegevens en beoordelingen die voor het doel van de rapportages noodzakelijk zijn. Het rapport dient minimaal aan de volgende eisen te voldoen:

- *Het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;*
- *Het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;*
- *Uit de rapportage moet duidelijk blijken op welke gronden de bevindingen en conclusies berusten en wat de beperkingen daarvan zijn;*
- *Het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;*
- *In de rapportage wordt melding gemaakt van de vertrouwelijke aard en na verloop van welke termijn de conclusies redelijkerwijs hun geldigheid hebben verloren;*

Het College toetst of het onderzoek door de psycholoog dat tot de rapportage heeft geleid uit het oogpunt van vakkundigheid en zorgvuldigheid de tuchtrechtelijke toets der kritiek kan doorstaan en of de psycholoog binnen de grenzen van zijn deskundigheid is gebleven. Ten aanzien van de conclusie

van de rapportage wordt beoordeeld of de psycholoog in redelijkheid tot die conclusie heeft kunnen komen.

V.3. Het College is wat betreft klachtonderdeel 1 van oordeel dat verweerster voldoende onafhankelijk was om de aan haar verleende opdracht uit te voeren.

Niet gebleken is dat verweerster in haar beroepsmatig handelen niet onafhankelijk en objectief kon optreden doordat zij de pleegouders kende van een eerder onderzoek dat zij had verricht.

Verweerster heeft dit direct nagezocht toen zij hiervan bij het kennismakingsgesprek door vader op de hoogte werd gesteld. Uit die informatie bleek dat verweerster de pleegouders vijf jaar daarvoor in een ander onderzoek had gesproken als informanten. Verweerster heeft dit teruggekoppeld aan het hof, dat hierin geen belemmering zag voor het huidige door verweerster te verrichten onderzoek. Daarnaast heeft verweerster dit feit in alle openheid met vader en de pleegouders besproken. Beiden hebben hierin geen reden gezien op dat moment hun twijfel te uiten over de objectiviteit van verweerster als door het hof aangestelde onderzoeker.

Evenmin is vast komen te staan dat er voldoende objectiveerbare gronden bestaan op grond waarvan daarna aan de neutraliteit van verweerster getwijfeld moet worden. Dat het rapport een conclusie bevat waar de pleegouders niet op hadden gerekend, kan op zichzelf als zodanig niet worden gekwalificeerd. Ook is niet gebleken dat verweerster in verband met het door vader in het kennismakingsgesprek aangedragen punt heeft “overgecompenseerd” ten voordele van vader, zoals de pleegouders stellen. Dit alles bijeen genomen leidt tot de conclusie dat verweerster heeft kunnen besluiten dat zij in voldoende mate onafhankelijk en objectief was om het onderzoek te verrichten (artikel 41 van de Beroepscode).

Klachtonderdeel 1 is daarmee ongegrond.

V.4. Ook klachtonderdeel 2 is niet gegrond. Dat verweerster haar advies tot wegplaatsing bij vader niet op haalbaarheid heeft geverifieerd bij de pleegouders, kan niet tot de conclusie leiden dat het advies niet gegeven had mogen worden. Het in dit verband gedane beroep van klagers op de door hen overgelegde uitspraak van het regionaal tuchtcollege te Zwolle gaat niet op, nu dit een geheel andere feitelijke situatie betreft, en evenmin blijkt dat er in zijn algemeenheid een regel bestaat die verificatie bij pleegouders vereist.

Een pleeggezin heeft de zorg voor een kind waarbij het mogelijk is dat een kind na korte of langere tijd weer moet vertrekken. Dat daarbij in dit geval door de onderzoeker in verband met de hechting van D aan vader een langere transitieperiode naar het vertrek werd voorgesteld waarmee het pleeggezin moeite had (zoals ook op pagina 60 wordt beschreven in de rapportage bij de beantwoording van vraag 9) levert als zodanig geen strijd op met de Beroepscode nu verweerster goed had beargumenteerd waarom deze langere blootstelling aan voor het pleeggezin negatieve ervaringen in het belang van D zou zijn (artikel 23 Beroepscode).

V.5. Klachtonderdeel 3 bestaat uit zes subonderdelen die hierna zullen worden besproken.

I. Naar het oordeel van het College was het niet noodzakelijk vader psychiatrisch te onderzoeken.

Verweerster had daartoe in de vraagstelling van het hof niet de opdracht gekregen. Er was bovendien geen aanleiding toe, nu verweerster met vader de DSM-5-niveau-1-vragenlijst algemene psychiatrische symptomen had doorgenomen en dergelijke symptomen bij vader niet voorkwamen.

II. In het rapport zijn feiten en meningen, anders dan klagers stellen, voldoende gescheiden.

Verweerster heeft in het rapport de informatie afkomstig van vader en derden in een apart hoofdstuk weergegeven onder 4.1.1 en 4.1.2. Daarnaast zijn de voorbeelden waarnaar klagers verwijzen alle te vinden in hoofdstuk 5 onder het kopje “Visie van vader” waarmee voldoende duidelijk is dat dit geen feiten zijn.

III. Wat betreft de weergave van gesprekken met referenten is het College van oordeel dat deze niet zodanig onevenwichtig zijn dat deze niet voldoen aan de vereisten van artikel 97 van de Beroepscode zoals hierboven weergegeven.

IV. Dat diverse onderzoeksvragen niet zijn beantwoord hebben klagers tegenover het gemotiveerde verweer van verweerster op dit vlak onvoldoende onderbouwd.

V. Evenmin is vast komen te staan dat verweerster de hechtingstheorie niet juist zou hebben toegepast. De affectieve mogelijkheden van vader zijn volgens verweerster onderzocht met het Gehechtheids Biografisch Interview en het Parent Attachment Interview. Daarnaast is de interactieobservatie tussen vader en D bekeken met de Nederlandse Interventie Kortdurend op Atypisch Opvoedgedrag en twee maal (namelijk ook door een onafhankelijke deskundige) gescoord met behulp van de Emotional Availability Scales. Ook heeft verweerster de lijst Signalen van verstoord hechtingsgedrag en de ARI-CP-2-5 ernaast gelegd. Klagers hebben tegenover dit gemotiveerde verweer niet voldoende gemotiveerd aannemelijk kunnen maken dat verweerster op dit punt in strijd met de Beroepscode heeft gehandeld.

VI. Ten slotte blijkt evenmin uit het rapport dat vader centraal heeft gestaan in het onderzoek. Dat er in het rapport (ook) veel wordt gesproken over vader klopt aangezien van de negen onderzoeksvragen door het hof er vijf eveneens betrekking hebben op (de situatie van D bij) vader. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat klachtonderdeel 3 niet gegrond is.

V.6. Dat andere onderzoekers kritiek hebben geuit op het rapport, maar verweerster haar rapport niet heeft bijgesteld, zoals klagers stellen in klachtonderdeel 4, kan evenmin tot gegrondverklaring van de klacht leiden.

Verweerster heeft op dit punt onweersproken aangevoerd dat de Raad voor de Kinderbescherming geen kritiek had op het door haar uitgebrachte rapport maar dat er een week voor de zitting van 18 juni 2020, waarbij verweerster niet aanwezig was, nog vragen waren. Verweerster heeft hiervoor een nieuwe offerte opgesteld die is goedgekeurd door het Hof en heeft de nadere vragen van de Raad voor de Kinderbescherming bij brief van 21 september 2020 (die aan het College is overgelegd) uitgebreid beantwoord. Verweerster was daarbij - anders dan klagers stellen - niet verplicht de inhoud van haar advies naar aanleiding van die nadere vragen bij te stellen. Zij heeft dit evenmin hoeven doen naar aanleiding van het commentaar van andere deskundigen.

Het College komt tot de slotsom dat de klacht in al zijn onderdelen ongegrond is.

VI De beslissing

Het College van Toezicht:

- verklaart de klacht ongegrond als voormeld.

Aldus gewezen op 8 september 2021

door:

mr. P.B. Martens, voorzitter,
 mr. E.A.M. Driessen, secretaris,
 dr. ing. J.A. Damen,
 drs. A.C. van der Horst,
 drs. A. Wensing-Kruger,
 leden

en ondertekend door de voorzitter,

w.g. P.B. Martens